

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. צינור המקלח מים לחצר חברו ובא בעל הגג לסותמו בעל החצר מעכב עליו דאמר ליה כי היכי דאת קנית לך חצר דידי למשדא ביה מיא לדידי נמי קני לי מיא דאיגרך 1
- ב. סולם המצרי אין לו חזקה ... כל שאין לו ארבעה חוקין..... 2
- ג. אפילו למעלה מארבע אמות אין לו חזקה ויכול למחות ... זימנין דמותבת שרשיפא תותך וקיימת וקא חזית..... 3
- ד. ולאורה אפי' כל שהוא יש לו חזקה..... 4
- ה. הזיו עד טפח יש לו חזקה ויכול למחות..... 4
- ו. פחות מטפח אין לו חזקה ואין יכול למחות..... 7
- ז. החזיק רוחב טפח במשך ארבע החזיק ברוחב ארבע..... 7
- ח. לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין..... 8
- א. לקח בית בחצר אחרת לא יפתחנה בחצר השותפין בנה עלייה על גבי ביתו לא יפתחנה לחצר השותפין אלא אם רצה בונה את החדר לפניו מביתו ובונה עלייה על גבי ביתו ופותחה לתוך ביתו..... 8
- ב. מעשה באדם אחד שפתח חלוניו לחצר השותפין ... יגעת ופתחת יגע וסתום..... 9

דף נט.

א. צינור המקלח מים לחצר חברו ובא בעל הגג לסותמו בעל החצר מעכב עליו דאמר ליה כי היכי דאת קנית לך חצר דידי למשדא ביה מיא לדידי נמי קני לי מיא דאיגרך

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כבר התבאר לעיל דף נח: שאם החזיק בצנור¹ להעביר² מימיו לחצר חבירו, אין חבירו יכול למחות ולסלקו, אלא שגם בעל החצר נעשה מוחזק במימיו, ואם רוצה יכול לעכב עליו מלסתמו³.

ב. סולם המצרי אין לו חזקה ... כל שאין לו ארבעה חזוקין

עוד התבאר שם שיש אומרים⁴ שיכול אדם. להעמיד סולם קטן שאין לו ד' שליבות. ואינו קבוע, בתוך חצר חבירו כדי לעלות דרך שם לגנו ואין בעל החצר יכול למנעו⁵, וכשיצטרך הולך בחצירו של חבירו ברשותו, ועולה בסולמו על גנו לתקן מה שצריך, ולכשיצטרך בעל החצר למקומו⁶ יכול

¹ שו"ע ונו"כ קנג ו

² בשו"ע כתב דחזקה זו מהני בשתיקה, והרמ"א כתב שצריך ג"ש וטענה, בחזקת תשמישים..

³ שכשם שקנה זה זכות להעביר שם מימיו, כך קנה גם זה זכות לקבל מימיו, וכתב הב"י שלדעת הפוסקים שחזקת תשמישים צריך טענה, ה"נ צריך שיאמר שע"מ כן נתרציתי לקבל מימך שגם אתה לא תוכל לחזור בדך ודמי למקח וממכר. והסביר בנה"מ סק"א דאע"פ שלא הקנה לו גוף בבית אלא המים והרי הוא דשלב"ל, כיון שזה הקנה לו גוף החצר להעביר שם מימיו, דמיא לקונה חפץ במשיכה לתת תמורתו דבר שלב"ל שחייב ליתן מדין חיוב, עיין שם, ועיי' פעמוני זהב. וכתב הנ"י בשם הרא"ה והר"ן שאם בא בעל הגג לסתור הגג או לעשות שם עליה ושוב לא יוכל להעביר מימיו לחצר זו, אין בעל החצר מעכב עליו, שלא קנה זכות מימיו אלא זכות מי גנו כל זמן שהוא קיים, והנ"י והריטב"א חולקים. ומדברי הסמ"ע ס"ק טז נראה שסובר כדעת הרא"ה והר"ן. ועיי' שו"ת מביט ח"ב סי' צו.

⁴ שו"ע ונו"כ שם יג והוא דעת הרשב"ם והרמב"ם, וכתב המ"מ משום דזה נהנה וזה לא חסר הוא

⁵ ואין כאן חזקת ראייה. דאי אפשר להיות יוצא ונכנס אלא ברשות חבירו, ואז ישמר ממנו חבירו בתשמישו וליכא חזקת ראייה סמ"ע שם ל. ומשמע מדברי הדרישה והסמ"ע שיכול למנעו מלהכנס לחצרו, שבזה יש חזקת ראייה, וכ"כ בהדיא בשו"ת רשד"ם סימן תט ומדייק כן מדברי המ"מ. והש"ך כתב בשם הב"ח דאיירי בשדה או במקום שאין חזקת ראייה.

⁶ והיינו כשיצטרך למקום הסולם ונמצא חסר, דכיון דקטן הוא אין לו קביעות לחזקה, ומהאי טעמא אינו יכול למחות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לסלק הסולם⁷ ואין לו בה חזקה. ויש אומרים⁸ שאפילו סולם קמץ ואינו קבוע יכול בעל החצר למנוע ממנו מלהעמידו בתוך הצרו.

ג. אפילו למעלה מארבע אמות אין לו חזקה ויכול למחות ... זימנין דמותבת שרשיפא תותך זקיימת זקא חזית

במקום שאסור⁹ לפתוח חלון¹⁰, כמבואר להלן, אין נ"מ בגודל החלון ובגובהו מן הקרקע, שאפילו גבוה יותר מר' אמות מקרקע הבית¹¹, יכול זה לומר שמא תעלה בסולם ותראה.

⁷ ובשו"ת מהרש"ם ח"ב סימן קנ"ג נשאל במי שצריך לתקן בנינו ולשם כך צריך להשתמש בהעמדת סולם בחצר חבירו, וחבירו מוחה, אם יש בזה דין כופין עמ"ס, והביא מדברי הפוסקים ובמ"ש הרמ"א בסימן שס"ג סעיף ו' שיכול למחות מלהשתמש בשלו ואין בזה משום כופין עמ"ס, ואף דמבואר ברמ"א סימן קנ"ג סעיף ב' שבהצד ליכא קפידא בדריסת רגל, אפשר דהיינו דוקא בדרג' לחוד, אבל להניח שם דבר לא, ואפשר דתליא בפלוגתא דהרמב"ם והרא"ש בסימן קע"ד סעיף א' גבי חלוקת שותפים, והביא מדברי הרש"ך שתמה מדברי הרשב"א שכתב שהיציאה וביאה מיקרי חיסור קרקע ולכו"ע צריך ג"ש ומענה, ומשמע שיש חיסור קרקע בדרג', וע"כ כתב המהרש"ם שיכול לומר קים לי ויכול למנוע, ובפרט כשיש זרעים בחצר, אפילו רוצה לשלם דמיהם, יכול לעכב.

⁸ בטור כתב שם בשם ר"י שאפילו סולם קמץ יש לו חזקה אם מעמידו בחצר חבירו, דכיון שעובר על הצרו ודאי קפיד, ומ"ש סולם קמץ אין לו חזקה היינו שמעמידו בחצרו וסומכו על כותל חבירו. והטור לאחר שהביא דברי הרמב"ם שאינו יכול למנוע מלהעמיד סולם קמץ, כתב ואינו נראה דהיאך ישתמש בשל חבירו בעל כרחו. וכן כתב בסימן קע"ג גבי אחים שחלקו שאינו יכול להעמיד סולם בחצר חבירו וגם לא לסמוך על כותל חבירו, וצריך לומר דס"ל להטור דאע"פ שיכול למנוע מ"מ אין לו חזקה כיון שדבר שאינו קבוע הוא, ואילו לסברת הר"י נראה שכיון שיש לו היזק ראיה בכניסה, אם לא מיהה יש לו חזקה אפילו בקמץ, ואף על פי שאינו קבוע מ"מ מעשה חזקה הוא, ולא דמי לנכנס פעם לחצר חבירו ולא מיהה, שאין זו חזקה שיוכל תמיד להכנס, וכתב הב"ח שהטור לשיטתו כמו שהשיג גם בקביעת זיו קמץ בכותל חבירו, וכמ"ש לעיל. ובערוה"ש מפרש בדברי הרמב"ם דאח"כ אם רוצה יכול למנוע מתחלה מלהעמיד סולם קמץ, ואפילו מלהכנס לחצרו, ק"ו מזיו כל שהו שיכול לעכבו לכתחלה, אלא שסובר הרמב"ם שאם העמיד סולם קמץ ולא הקפיד בעל החצר, אלא שתובע ממנו להסירו מחמת שלא יחזיק, מטעם זה אין מחייבין אותו להסירו, כיון שבלא"ה אין חזקה לסולם קמץ.

⁹ שו"ע ונו"כ קנ"ד ו'

¹⁰ בשו"ע כתב שבא לפתוח חלון לחצר חבירו, ולכאורה אם החשש שמא יעמוד על ספסל ומשום היזק ראיה, ה"ה לחצר השותפין הדין כן. אמנם לפי דברי הקצה"ח שכתב הטעם משום דחסר קצת במה שמשמש באויר חבירו, לא שייך טעם זה בחצר השותפין. וגם בנה"מ כשרצה למצוא צד שאינו משתמש באויר חבירו לא נקט חצר השותפין, וצ"ע. פתחי הושן חלק ו' פרק יד הערה לח

¹¹ בקצה"ח כתב בשם הרמב"ן שהקשה מ"ש במחיצה שבהצד שאין מחייבין אותו לבנות יותר מר' אמות, ומשמע שאין חוששין שמא יעלה בסולם, ותירץ הרמב"ן שאין דרך להעמיד סולם בחצר. וכתב בקצה"ח שלולי דברי הרמב"ן אפשר לתרץ שבלא"ה אסור לפתוח חלון לחצר חבירו, מפני שמשמש באוירו, אלא משום שאי לאו משום חשש דסולם, כיון שאינו מחסרו במה שמשמש באוירו, ה"ז נהנה וזה לא חסר וכופין על מדת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ד. ולאורה אפי' כל שהוא יש לו חזקה

עוד התבאר שם לעיל שאם¹² פתח החלון לאורה, אפי' קטן ביותר וגבוה ביותר, החזיק גם שלא יוכל לבנות כנגדו. ואין בעל החצר יכול לבנות כנגדה או מצדדיה עד שירחיק ד' אמות, כדי שלא יאפיל עליו, שהרי מחל לו על האורה. ובענין איזה חלון עשוי לאורה, תולה בעיני הדיין ולפי ענין החלון¹³.

ה. הזיז עד טפח יש לו חזקה ויכול למחות

אם רוצה להוציא¹⁴ זיז כעין נסר או ראש קורה הבולט מן העלייה לחוץ להניח או לתלות עליו הפצים, כנגד חצר חבירו יכול בעל החצר לעכב עליו, אפילו אם כונס לתוך שלו¹⁵, מפני היזק ראייה, שכשישתמש בזיז יראהו ויזיק לו וכ"ש שאינו יכול להוציא מרפסת לאויר חצר חבירו, אפילו באופן שאין היזק ראייה.

ואפילו מי שהיה כותל שלו פונה לחצר חבירו ובא להוציא זיז מכותלו על אויר חצר חבירו כדי להשתמש בו, אפילו זיז כל שהו, יכול בעל החצר לעכב עליו משום היזק ראייה¹⁶, אבל אם יש לו כבר פתח או חלון לחצר זו או לחצר

סדום, אבל כיון שיש חשש אפילו רחוק שיעלה בסולם, שוב אין זה מדת סדום. אבל בנה"מ כתב שהרמב"ן איירי אפילו באופן שאינו נהנה מאויר חצירו, כגון שמפסיק רה"ר, ואפ"ה אסרו, וע"כ הטעם משום שמא יעלה בסולם, וע"ז הקשה מ"ש במחיצה שבחצר. והוצרך לתרץ שאין דרך להעמיד סולם בחצר, ועפ"ז כתב הנה"מ שבכותל שבחצר מותר לפתוח למעלה מד' אמות, ובערוה"ש כתב שאין ראיית הנה"מ מכרעת, שאם באנו לחוש בחצר לסולם, איזה שיעור תתן לגובה המחיצה. ועוד שאם יעלה בסולם יראה השכן שבצד השני, משא"כ בבית יכול לראות באופן שזה לא יראהו. ומ"מ סיים הערוה"ש שלא מצינו מי שחולק בזה.

¹² שו"ע ונו"כ שם י

¹³ רמ"א שם

¹⁴ שו"ע ונו"כ קנג א

¹⁵ כמ"ש בנה"מ שם סק"א

¹⁶ ונראה פשוט דה"ה בכל תשמיש שרוצה לעשות על אויר חבירו באופן שיכול לצאת איזה צד נזק לבעל החצר, יכול לעכב עליו, כגון לתלות כביסה שעלול לפטוף וכיוצא בזה. וכן משמע בתוס' בתירוץ שני שאף במקום שהחזיק בזיז אינו יכול להשתמש בו באופן שיש לחוש שמא יפול על ראשו של בעל החצר. ונראה שאפילו אין חשש שיפול על ראשו, אם יפול על איזה הפץ ויקלקלו אסור. ומשמע בגמרא ממה שהזקקו לטעם היזק ראייה, דכל שאינו מזיקו בהיזק ראייה ולא בשאר נזק, אף על פי שמשתמש באויר חצר חבירו, אינו יכול לעכב עליו, ונראה הטעם משום דהו"ל בכלל זה נהנה וזה לא חסר וכופין על מדת סדום, וממילא כשאינו יכול לעכב אין לו חזקה, ולכשיגיע לו צד נזק מכך, או שירצה בעל החצר לבנות והזיז מפריע לו, יכול להסירו. אמנם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

השותפין ומוחזק בו כדין¹⁷, יכול להוציא שם זיו בסמוך לו¹⁸, דמה היוזק יוסיף בזיו כשכבר רואה מהפתח או מהחלון.

הוציא זיו¹⁹ במקום שאינו רשאי, אינו רשאי להשתמש בו אבל בעל החצר יכול להשתמש בו²⁰.

ראה בעל החצר ושתק ולא מיחה, יש אומרים²¹ שהחזיק מיד ככל חזקת תשמישים²² ברכוש חבירו. ויש אומרים²³ שאינה חזקה אלא בג' שנים וטענה

במאירי הביא בשם מפרשים שאפילו כשאין היוזק ראייה יכול בעל החצר למנוע מבעל העליה מלעשות תשמיש קבוע מעל אויר שלו. פתחי הוישן חלקו פרק טו הערה ב

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם ה מדברי הטור בשם הר' ישעי' וכתב בכנה"ג בשם הרשד"ם שאין סברת הר' ישעי' מוסכמת, וכתב הכנה"ג שהחולק הוא רבינו ירוחם, ובשם הר"ש יונה כתב שכל הסוברים שאין חזקה להיוזק ראייה חולקים על הר' ישעי', ועוד כתב בשם הרשד"ם שכל שעושה נזק לחבירו כגון שהמים נגרים דרך שם, אפי' לדעת הר"י יכול למחות, וכתב עוד בשם הר"ש יונה שלא ר"י ישעי' אין חילוק בין מוציא לחצר השותפים לבין מוציא לחצר חבירו, דכל שיש לו חלון יכול להוציא זיו, ועי' בערוה"ש.

¹⁸ ומשמע בסמ"ע שאף במקום שכבר הוחזק בפתח או חלון, אינו יכול להוציא זיו אלא תוך טפח סמוך לפתח או לחלון, אבל ביותר מזה הוא מוסיף היוזק ראייה ע"י השתמשות בכפיפה מעבר לפתח, עיין שם.

¹⁹ רמ"א קנ"ג א

²⁰ והרמ"א כתב שכל זמן שלא הסירו, שהניחו בעל החצר מרצונו, אין בעל הזיו משתמש בו וכו', ופירש הסמ"ע שלדעת הרא"ש היינו תוך ג' שנים. ולדעת הרמב"ם שלא לתר הוי חזקה, מיירי כשמיתה מיד ואמר שכשירצה יסלקנה. ולענ"ד אפשר לפרש כפשוטו שמיחה אלא שעדיין לא סילקו בעל הכותל.

²¹ שו"ע ונו"כ ב

²² ועי' סמ"ע סימן קנ"ג ס"ק לב שהאריך לדון בדעת הרמ"א, והעלה שבחזקת נזיקין הסכים לדעת הרמב"ם שא"צ ג' שנים, כיון שעושה בשלו ואינו נהנה משל חבירו כלום, משא"כ בחזקת תשמישים, כגון זיו ומזחילה וכיוצא בו שמשתמש ברכוש חבירו, וכן פתיחת חלון שנהנה מאור ואויר חבירו, מסתפק הרמ"א, ויש כאן סברא שהמוציא מחבירו עליו הראיה, ולכן אינו יכול להוציא מחזקתו אלא בג"ש וטענה, וכן נראה דעת הש"ך שם ס"ק יא, וכתב שמכיון שלא הכריע הרמ"א ויש סברא לומר שהמשתמש נקרא מוחזק, אפשר שהדין בזה כל דאלים גבר, וכמ"ש בסוף סימן קלט שבמקום שאין מוחזק אמרינן כל דאלים גבר. ובנה"מ ס"ק יג כתב לחלק שבהרחקות שעושה בשלו ומזיק לחבירו, סגי במחילה, משום דהוי כקרע כסותי והפטר, משא"כ בתשמישים שבא להשתמש בשל חבירו ס"ל לדיעה זו ברמ"א שצריך קנין, ובכנה"ג כתב שקנין להוצאת זיון אינו מועיל אלא כשהקנה לו החצר להוציא בו זיון, אבל אם הקנה לו אויר חצירו הוי דבר שאין בו ממש ואין מועיל בו קנין, כמ"ש בסימן ריב סעיף א, ועי' שו"ת תשורת ש"י סימן תכ"ג בדין מי שנתן שטר לשכנו שנתן לו רשות לסמוך ולהעמיד קורות על כותלו, ומת, ודן אם שטר זה יש בו ממש לחייב יורשיו כיון שאין ממש, או דילמא דהוי כקונה בגוף הכותל, עיין שם.

²³ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

משהחזיק בעל²⁴ הכותל בזיו שהוציא, יכול להשתמש בו, וגם מונע מבעל החצר להשתמש בו, וכן החזיק באויר²⁵ החצר שכנגד הזיו שאם ירצה בעל החצר לבנות תחתיו ולבטל תשמישו, יכול בעל הזיו לעכב עליו²⁶.

יש אומרים²⁷ שה"ה אם רוצה בעל החצר לקבוע זיו בכותל חבירו, יש לו דין חזקה, ויש חולקים²⁸.

אותן זיזין שמוציאין מגג של רעפים לשמור על הכותל מפני המטר, אין בעל החצר יכול למחות, ואין לו חזקה, וכשירצה זה לבנות יכול לסלקם לגמרי²⁹.

ובזמננו³⁰ בכל הגגים בולט צנור מחוץ לכותל שלא יפלו הגשמים על הכותל, וכל הבא לבנות צריך להכניס לתוך שלו או לבקש רשות משכנו, ולכן יש לו חזקה³¹.

ובכל הלכות אלו, אם יש מנהג המדינה הולכין אחריו, ודוקא בחזקה בלא טענה, שהטעם הוא משום מחילה, יש לומר שמסתמא היה דעתו כפי המנהג, אבל בחזקה שצריך טענה שמכר או נתן לו, אין שייך מנהג, אלא לפי תנאיו שמכר לו³².

²⁴ רמ"א שם

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁶ וכתב הסמ"ע שעד הזיו יכול בעל החצר לבנות תחתיו, כל שאינו מבטל תשמיש הזיו, וגם הט"ז סובר כן, אלא שהוסף שאם תשמיש הזיו הוא ע"י תליה עליו, אינו יכול לבנות רק עד מקום שאינו גורע התשמיש כפי שהחזיק, והיינו שיש לו חזקה גם באויר תחת הזיו.

²⁷ טור בשם הר"י ברצלונני, וכתב שאם הוא זיו פחות מטפח אין בעל הגג יכול למחות בו כלל, שהרי הזיק ראה אין כאן, וגם טעם הזיק הכותל מחמת הזיו אין כאן, כיון שהוא פחות מטפח מעין או לוח אינו יכול לתלות בו משא כבד כ"כ שיש בו הזיק לכותל, וה"ז בכלל כופין על מדת סדום. וגם משום חזקה אין בזיו זה שהוא פחות מטפח, אבל בזיו טפח יש בו חזקה ויכול בעל החצר להשתמש ולבנות ולהטעין עליו כל מה שיכול לפי רוחב הזיו שהחזיק בו, ובפרישה כתב שה"ה שאין בעל הכותל יכול לסתור כותלו שיסלק מבעל החצר תשמיש הזיו. וע"י להלן. עוד כתב הטור שם בשם הר"י ברצלונני שמפרש הא דזיו פחות מטפח אינו יכול למחות, היינו שאם רוצה בעל הכותל לקבוע זיו פחות מטפח מצד פנים, כיון שאין בו הזיק ראה אינו יכול למחות, וביאר הב"י דהיינו שתוקע יתד או קורה מצד פנים, אלא כדי שיהא חזק יותר קובע בעומק הכותל עד שיעבור לצד החצר, אבל אינו רוצה להשתמש בו מצד החצר, וצריך לומר בטעמו שגם זה הוא מדין כופין על מדת סדום, והטור הביא דבריו ולא חלק עליו בזה. ובשו"ע לא הביא דברי הברצלונני לא בזה ולא בדין קביעת זיו מצד בעל החצר בכותל של חבירו.

²⁸ רמ"א שם ד והוא מדברי הטור שכתב על דברי הר"י ברצלונני דלא מסתבר כלל שבעל החצר יכניס זיו פחות מטפח בכותל בעל הגג בעל כרחו. והסמ"ע הוסיף להסביר שהזיו מקלקל הכותל, והב"ח הסכים לדעת הברצלונני, אבל מדברי הש"ך נראה שמסכים לדעת הרמ"א. ובערוה"ש כתב שגם הר"י ברצלונני מודה שאינו יכול לקבוע במקום שיכול להזיק לכותל, אלא דאיירי כשבא לקבוע בין השורות, וצ"ע.

²⁹ הרמ"א שם סעיף ה

³⁰ פתחי חושן חלק ו פרק טו הערה ב

³¹ בערוה"ש

³² שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף נט:

ו. פחות מטפח אינן לו חזקה ואינן יכולות למחות

היה הזיון פחות מטפח, יש אומרים³³ שחזקתו מועלת שלא יוכל בעל החצר למנוע ממנו להשתמש בו, אבל אין חזקתו מועלת למנוע מבעל החצר לבנות במקום הזיון ולבטל תשמישו³⁴, ויש אומרים³⁵ שאין חזקה מועלת בו כלל, ויכול בעל החצר למנוע ממנו מלהשתמש בזיון.

ז. החזיק רוחב טפח במשך ארבע החזיק ברוחב ארבע

היה הזיון שהחזיק בו רוחב טפח באורך ד' טפחים, בין שהוא באורך הכותל ובין שהוא בולט באורך אויר החצר, הרי החזיק³⁶ גם בזכות להוסיף ולהרחיב לאורך הזיון עד שיהא ד' על ד' טפחים³⁷. ויש אומרים³⁸ שה"ה שאין

³³ שו"ע ונו"כ שם ג

³⁴ דהוי כתשמיש שאינו קבוע, ואין זו חזקה גמורה ולדעת הסמ"ע דלעיל שגם בזיון טפח יכול לבנות מתחת הזיון עד סמוך לו, צריך לומר שבפחות מטפח מותר לבנות יותר, וא"כ יכול לבנות גם מסביב ומעל לזיון. ונמצא שמונעו מתשמיש, וא"כ לשיטת השו"ע למאי נ"מ יש לו חזקה, וצריך לומר דאה"נ שאם רוצה לבנות יכול למנוע מתשמיש, אבל כל זמן שאינו בונה אינו יכול למנוע ממנו מלהשתמש בו. ולדעת הט"ז נראה שאסור לבנות ולמנוע תשמיש הזיון לגמרי, אלא לבנות תחת הזיון עד סמוך לו, וכדעת הסמ"ע בזיון טפח.

³⁵ רמ"א שם ב וכתב בכנה"ג בשם מהרש"ח דדוקא למטה מהזיון אין לו חזקה, אבל למעלה יש לו חזקה, והר"ש יונה סובר שאפילו למעלה אין לו חזקה.

³⁶ שו"ע ונו"כ שם ד

³⁷ ובזה גם הסמ"ע מודה, דכיון שהגיה לו זיון אורך ד' טפחים שהוא מקום חשוב, אמרינן שנתרצה גם ברחבו, ומשמע בפרישה שאפילו לא הרחיב עדיין הזיון יש לו חזקה בד' על ד' מכל סביביו, ונראה כונתו שייכול למנוע מבעל החצר לבנות שם, אבל מסתבר שאינו יכול לעכב עליו משני צדדים יותר מריבוע של ד' על ד', אלא יבחר לאיזה צד רוצה ובעל החצר יבנה בצד השני. ומסבירא נראה שאם פירש שאינו נותן לו רשות כי אם ברוחב טפח אינו יכול להוסיף עליו. וכתב בכנה"ג בשם הר"ש יונה שלמעלה מן הזיון לכו"ע יכול להשתמש (ומסתפק הכנה"ג אם הוא עד רום רקיעא) וכנגד הזיון דהיינו כנגד הבליטה יכול בעל החצר לבנות סמוך לו ממש, אא"כ מונעו מלהשתמש בזיון לפי ראות עיני הדיין. עיין שם.

כתב הרמ"א שם בשם הטור שאם החזיק בזיון אורך יותר מד' טפחים אינו יכול להוסיף ברוחב רק עד ד' טפחים בכל אורכו, אבל לא לעשותו רחב יותר מזה שיהא רחבו כשיעור ארכו. ועוד כתב שאם הוציא זיון רחב טפח באורך ג' טפחים אינו יכול להרחיבו כלל.

³⁸ שו"ע שם, דכיון שהחזיק ברוחב שיעור חשוב, צריך להשאיר לו גם גובה כשיעור חשוב. ודעת הטור בשם הרא"ש שאף בזיון רחב אין לו חזקה באויר שתחת הזיון כלום, שלא החזיק אלא תשמיש שע"ג הזיון.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

בעל החצר יכול לבנות מתחת לזיו אא"כ משאיר לו אויר תחת הזיו בגובה עשרה טפחים.

ה. לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין

שותפים בחצר³⁹ שרוצה אחד מהם לפתוח חלון מביתו לחצר, יכול השני לעכב עליו⁴⁰, שאף על פי שבלא"ה יש לו דריסת רגל בחצר, יכול לומר שעד עתה לא היה צריך להזהר רק כשעובר, ועתה יצטרך להזהר כל הזמן⁴¹, כמבואר להלן בגמ', ואם נתנו לו רשות מותר, ובלבד שלא יפתח פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון אא"כ ירחיק משהו⁴². וכמו יתבאר להלן דף ס. בעזחי"ת.

א. לקח בית בחצר אחרת לא יפתחנה בחצר השותפין בנה עלייה על גבי ביתו לא יפתחנה לחצר השותפין אלא אם

³⁹ שו"ע ונו"כ קנ"ג

⁴⁰ ובשם שו"ת אבקת רוכל סימן קכ"א כתב שאם רוצה לפתוח חלון ולתת בו זכוכית, אינו יכול לעכב עליו, מפני שמחיצה של זכוכית חוצצת ומפסקת בפני העין, ובלבד שתהא סתומה בלי שום נקב, ואין לחוש שמא ישבר, מפני שנזהרים בה שלא תשבר. ובכנה"ג סימן קנ"ג למד גם מדברי הר"א שישן סימן קצ"ב שכן דעת הרשד"ם, אבל הרש"ך כתב שהוששין שמא ישבר וזיוקנו, עיין שם. ועוד כתב הב"י שם שיש שעושים שבכה של ברזל בפני הזכוכית שלא תשבר ע"י אבנים, וגם שבכה שנקביה דקים חוצצת בפני העין, וכתב הפת"ש שהזכוכית שהב"י איירי בה היתה אטומה, אבל זכוכית שבזמננו ודאי שאינה חוצצת בפני הזיק ראייה, ועי' בסף הקדשים.

כתב בשו"ת דברי מלכיאל ל"ה סימן קכ"ז שאם רוצה הפותח לעשות מחיצה באופן שלא יזיקנו, בראיה, לכאורה נראה שיכול לעכב שמא תפול המחיצה ולא יזכור, אבל באמת אינו יכול למחות, שהרי אילו בנה קודם המחיצה ואח"כ רוצה לפתוח חלון ודאי שאינו יכול לעכב עליו, ומאי נ"מ אם עושה המחיצה קודם או אח"כ, והביא בשם זכ"א שהכריע שא"צ לסתום, ובשם שו"ת דבר משה כתב שצריך לעשות גדר חזק וגם שטר, שאם תפול המחיצה מחויב לבנותו, וגם בשו"ת מכתם לדוד חו"מ סימן כ"ה הביא דברי הדבר משה וכתב שעשה שטר בשבועה שכל אימת שתתקלקל יתקנו תוך ג' ימים, ואף אם יעברו ג' ימים ואפילו כמה שנים לא יהא לו מענת חזקה.

⁴¹ ומבואר בראשונים שאף לדין דקיי"ל כר' יוסי שעל הניזק להרחיק את עצמו, הזיק ראייה הוא בכלל גירי דיליה שמודה ר"י, שבכל שעה שרואהו הוא מזיקו, ועל המזיק להרחיק עצמו, ועי' רמ"א סימן קנ"ג סוף סעיף טז,

⁴² ובשו"ת מהר"א שישן סי' ל"ט כתב בשם הריב"ל שבפתח כנגד פתח די בהרחקת משהו, ובחלון כנגד חלון צריך להרחיק שלא יראה כלל, עיין שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

רצה בונה את החדר לפנים מביתו ובונה עלייה על גבי ביתו ופותחה לתוך ביתו

וכ"ש שאינו יכול⁴³ לפתוח חלון או פתח לחצר אחרת⁴⁴ שאין לו שותפות בה, ואפי' נתנו לו רשות לפתוח צריך להרחיק פתחו או חלונו עד שלא יוכל לראות כלל. שבחצר משותפת שבלא"ה יש שם דריסת רגל יכול לומר אם ברצוני להסתכל הרי אני יכול לעבור בחצר ולהסתכל, ולכן די בהרחקת משהו, אבל בחצר אחרת שאין לו שם דריסת רגל צריך להרחיק עד שלא יראה כלל.

אחד מהשותפים⁴⁵ בחצר שקנה בית בחצר אחרת הסמוכה לה, או שבנה בית נוסף או שהוסיף עליה ע"ג ביתו אינו יכול לפתוח פתח הבית לחצר המשותפת⁴⁶, אבל אם פותח הפתח לתוך ביתו יש מתירים⁴⁷ וכ"ש שיכול לחלוק ביתו בגובה או ברוחב. ויש אוסרים⁴⁸ אם מוסיף שטח נוסף.

ב. מעשה באדם אחד שפתח חלוניו לחצר השותפין ... יגעת ופתחת יגע וסתום

פתח במקום⁴⁹ שיש היזק ראייה צריך לחזור ולסתמו, על חשבונו ובמירחתו⁵⁰.

⁴³ שו"ע ונו"כ שם

⁴⁴ וכתב הטור בשם הרא"ש שאין נ"מ בגודל החצר, שאפילו אין בו שיעור חצר יש בו היזק ראייה.

⁴⁵ שו"ע ונו"כ קנ"א

⁴⁶ ולהלן דף ס. בגמרא הטעם מפני שמרבה עליהם את הדרך, ויבואר שם בעוה"ת.

⁴⁷ שו"ע שם

⁴⁸ רמ"א שם וכדעת הרא"ש (אבל אם חולק ביתו מותר), ואף על פי שאינו מוסיף עתה דיורים. וכתב בפת"ש סק"ד בשם שו"ת עבודת הגרשוני שה"ה בדיר אסור לפתוח פתח חדש, אף על פי שאין תשמישו קבוע כל כך.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ שם ג' ורמ"א ז

⁵⁰ וכתב הסמ"ע ס"ק כב מדיוק כפל דברי הרמ"א שבעל החלון צריך לסתמו, ואין בעל החצר חייב לבנות כנגדו, ועי' דברי משפ"ט. וכתב בשו"ע שם סעיף כט שאם נתן הבית לבנו קמן, אין ממתנינים עד שיגדל, אלא מסלקין ההיזק מיד, והרמ"א כתב שה"ה אם מכר לעכו"ם כופין אותו לסלק ההיזק. כתב בפעמוני זהב בשם זכור לאברהם שאם מועז הפותח שאינו רוצה לסתום חלון מפני שחושש לצואת ר"י החסיד שאסור לסתום

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

חלון, אין חוששין לו וחייב לסתמו, ומצדד הפעמו"ז לומר שאם אין הוצאות יכול לומר לניזק שיסתום, ודחה, דכיון שעשה הנזק בידים יכול לכופו לסתמו, עיין שם, ועי' דברי גאונים כלל סט סימן טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

